

нестандартні ситуації. Потрібна така особистість учителя, у якій гармонійно будуть поєднані індивідуальність та професіоналізм.

ЛІТЕРАТУРА

1. Концепція Нової української школи. URL: nus.org.ua (дата звернення: 26.03.2018).

2. Крамаренко А. Розвиток креативних здібностей молодших школярів у процесі ознайомлення з тваринним і рослинним світом різних материків за допомогою технології «лепбук». *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія «Педагогіка, психологія, філософія»* / Редкол.: С. М. Ніколаєнко (відп. ред) та ін. Київ: Міленіум. Вип. 291. 2018. С. 118-123.

Анастасія НОРТЕНКО,

студентка М11 гр.

факультету психолого-педагогічної освіти та мистецтв

Наук. керівник: **Алла КРАМАРЕНКО,**

д-р пед.н., проф. (БДПУ)

ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Мета «Глобальної ініціативи створення шкіл здоров'я» ВООЗ полягає у збільшенні кількості шкіл, які правомірно можна назвати «Школами зміцнення здоров'я» – навчальними закладами, що характеризуються постійним нарощуванням потенціалу здоров'язбережувального середовища для життя, навчання і роботи. Це визначення може конкретизуватися залежно від потреб і обставин впровадження даної програми в ЗЗСО.

Також у монографії «Сучасні здоров'язбережувальні технології» (2018) колектив авторів А. Крамаренко, Д. Крамаренко, І. Проха та О. Шмалько вказують, що значна частина захворювань дітей і молоді має так звану дидактогенну природу (дидактичні неврози, стреси, перевантаження, стомлення учнів), тобто напряму викликана або спровокована школою. А хвороба «дидактогенія» (негативний психічний стан учня, викликане порушенням педагогічного такту з боку вчителя) все поширюється в початковій ланці освіти посиленними темпами [2, с. 441].

Пошуки вітчизняних науковців у технологічну й інформаційну еру, що поставила людство перед фактом необхідності вчитися впродовж життя, спрямовувалися на визначення чинників, які б позитивно впливали на навчальні досягнення учнів і водночас зберігали б їх здоров'я [1]. Задяки дослідженням С. Дудка, В. Ільченко, О. Онопрієнко, О. Савченко та ін. були обґрунтовані категорії: «здоров'я», «здоров'язбережувальні технології», «здоров'язбережувального середовища».

Науковцями: Т. Бойченко, Т. Воронцова, О. Гнатюк, С. Гозак, О. Москаленко та ін. було розроблено і впроваджено навчальну програму «Основи здоров'я» для 3-4 класів ЗЗСО.

На основі аналізу праць видатних педагогів і сучасних дослідників уточнимо сутності категорій «здоров'язбережувальне навчання» і його

підтримки та компонентної структури, а також категорію «здоров'язбережувальні технології».

З'ясовано, що здоров'язбережувальне навчання – це така взаємодія учителя з учнями, яка забезпечує фізичне, психічне і соціальне благополуччя всіх суб'єктів освітнього процесу; підтримка здоров'язбережувального освітнього простору – це взаємодія всіх суб'єктів освітнього процесу для надання йому ознак упорядкованості, науковості, відкритості та привабливості. Також визначені основні здоров'язбережувальні технології, якими повинен володіти вчитель початкової школи, що направлені на:

- підготовку до навчального дня, уроку (ранкова зарядка, стимуляція розумової діяльності);
- зниження впливу на організм факторів гіпокінезії та гіподинамії (фізкультхвилинки під час уроків, рухливі ігри на перервах);
- профілактику порушень постави шляхом виконання спеціального комплексу вправ;
- зняття напруги зорового аналізатора (гімнастика для очей);
- зняття напруги психоемоційної сфери (релаксаційні вправи).

Компонентна структура здоров'язбережувального навчання характеризується як множина елементів, що взаємодіють між собою:

- ранкова зарядка;
 - самомасаж для стимуляції роботи головного мозку.
- Оздоровча мікропауза включає в себе такі компоненти:
- самомасаж усіх груп великих м'язів;
 - гімнастичні вправи для профілактики застійних явищ в організмі;
 - релаксаційні вправи на гармонізацію психо-емоційного стану;
 - уроки «Основи здоров'я», «Фізичної культури» (3-4 кл.);
 - комплекс вправ для формування правильної постави під час позаурочних та позакласних занять;
 - дотримання санітарно-гігієнічних вимог в освітньому просторі.

Водночас, не зважаючи на зусилля педагогічної громадськості, як свідчить статистика, здоров'я школярів потребує суттєвого покращення. Деякі науковці дотримуються позиції звинувачення у незадовільному стані здоров'я школярів науково-технічний прогрес, технології, зокрема, широке застосування комп'ютерів та Інтернету. Але факт народження дітей у соціумі високих технологій, їх швидка адаптація в ньому, усправедлилює думку інших науковців, якої дотримуємося й ми, що проблема не в існуванні технологій, а у відсутності умінь використовувати їх на благо учнів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Воскобойнікова Г.Л. Медико-валеологічна компетентність майбутнього учителя початкової школи: теоретичні та методичні основи формування: монографія. Київ, 2012. 416 с.

2. Крамаренко А.М., Крамаренко Д.М., Проха І.С., Шмалько О.М. Здоров'язбережувальні технології в освітньому процесі початкової школи. *Сучасні здоров'язбережувальні технології*: колект. монографія/за заг. ред. проф. Ю. Д. Бойчука. Харків: ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2018. С. 440-446.